

Fremleggelse Budsjett og økonomiplan 2026-2029

28.10.2025

der storby møter marka

Dagens agenda

- Innledning fra kommunedirektør
- Presentasjon av BØP 2026-2029



Innledning

Kommunedirektør

der storby møter marka

**Det er godt å leve i Nittedal
og vi skal i 2026
levere tjenester
for nesten 2,6 milliarder!**



Oppdraget står fast, også i denne BØP

Det er godt å leve i Nittedal

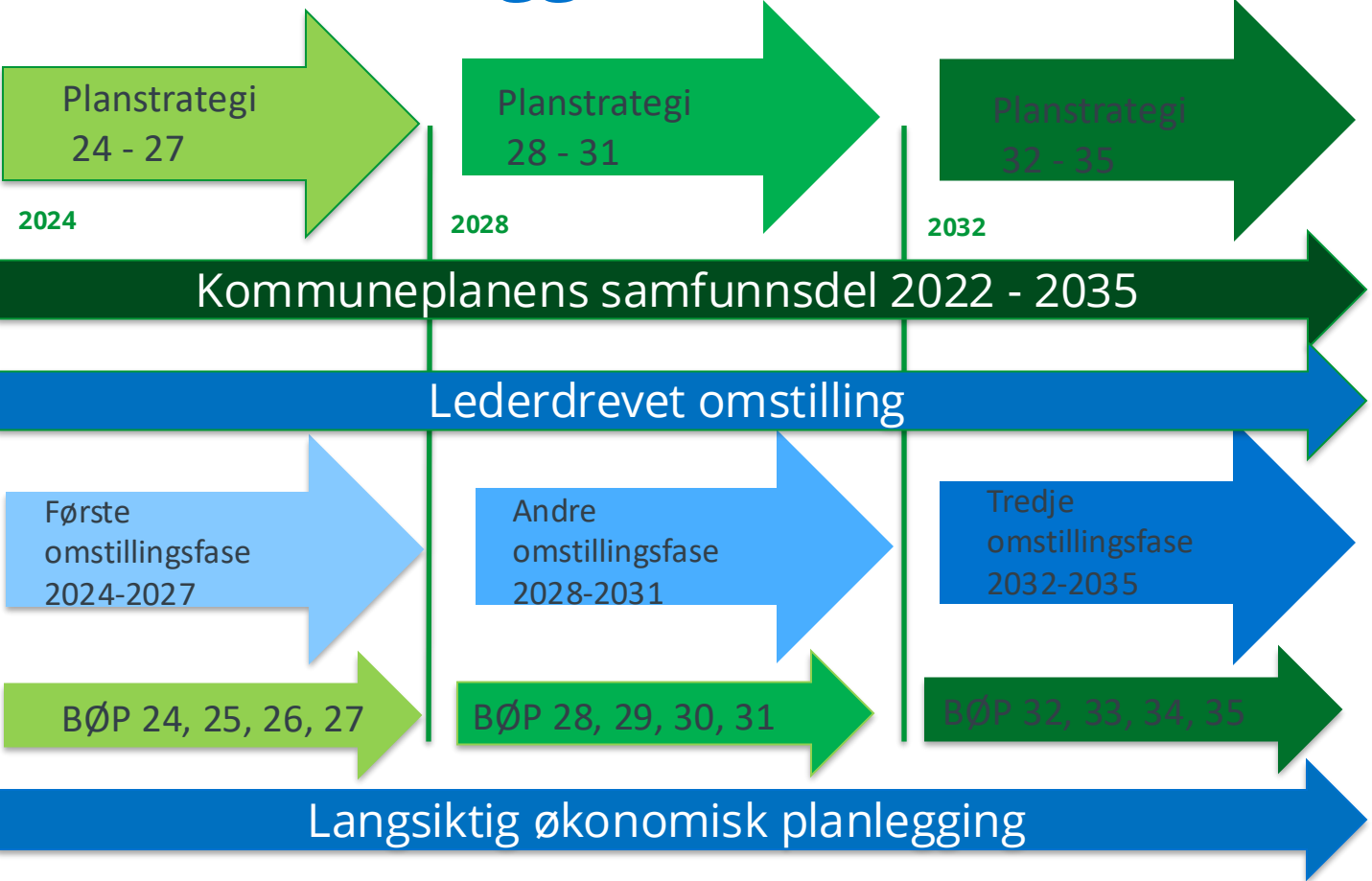
LIVSKVALITET HELE LIVET 	KLIMA, NATUR OG MILJØVENNLIG 	ENGASJEMENT OG SAMSKAPING 	FRAMTIDSRETTET 	ATTRAKTIVE 
Vi bidrar til god helse og livskvalitet	Vi ivaretar klima, natur og miljø	Vi skaper fremtiden sammen	Lærende	Kompetente
Vi gir god utdanning			Samskapende	Inkluderende
Vi utvikler bærekraftige tettsteder			Nytenkende	Engasjerte



Våre valg og handlinger styres av disse fem bærekraftsmålene fra FN



Hvordan vi rigger Nittedal for fremtiden



FRAMTIDSRETTET

Lærende

Samskapende

Nytenkende

LIVSKVALITET HELE LIVET

Vi bidrar til god helse og livskvalitet

Vi gir god utdanning

Vi utvikler bærekraftige tettsteder

KLIMA- OG MILJØVENNLIG

Vi ivaretar klima, natur og miljø

ENGASJEMENT OG SAMSKAPING

Vi skaper fremtiden sammen

ATTRAKTIVE

Kompetente

Inkluderende

Engasjerte

Lederdrevet omstilling 2024-2027



**Vi er bare halvveis
i første fase i omstillingen!**



Foreslår nye finansielle måltall

- Det er vesentlig at vi har kunnskapsbaserte og realistiske finansielle måltall
- Derfor foreslår kommunedirektøren en justering av de finansielle måtallene og hvordan vi måler vår økonomiske bærekraft i denne budsjett og økonomiplanen



**Vi er 30 millioner
unna økonomisk bærekraft**



**Å nå måltall for NDR betyr at
vi fortsatt har en betydelig
omstilling foran oss
– vi har så vidt begynt!**



LDO 24-27

- nye frister i 2026



Gjennomgå status på igangsatte tiltak og grep og sørge for varige endringer



LDO-oppdrag i 2026 - Legge inn flere/nye tiltak og grep i Framsikt



Fortsette å styrke kulturen for 1% - forbedringer

Lederdrevet omstilling 2024-2027

Finansielle mål 2026:

- Bremse kostnadsveksten
- Finne mulighetsrommet for økonomisk bærekraft
- Leverer bedre resultat enn budsjettet

Lederdrevet omstilling 2024-2027

Organisatoriske mål:

- Rigge Nittedal for fremtiden gjennom tjenesteinnovasjon
- Levere på samfunns mål
- Levere på organisasjons mål

Økonomien er veldig skjør

Bedre utgangspunkt enn inn i 2025, men..

- Vi har risikoområder og usikkerheter også i denne budsjett og økonomiplanen
- Vi har lagt inn «best case» inntektsnivå – etter møter med KS
- Ingen buffere i sektorene til å håndtere akutte endringer i behov

Ikke bare LDO

- Endrer praksis i eget hus slik at vi kan ha en forutsigbar drift, god styring og ikke minst mer realistiske budsjetter.
- Endrer praksis med de vi samhandler med, eksempelvis KFet, Gnisten og IKSene.

Den grønne tråden – forsterker virksomhetsstyringen også i 2026

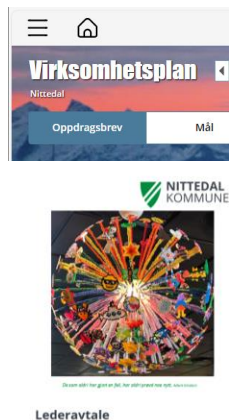
HVA
vi skal oppnå



HVORDAN -
Våre felles rammer



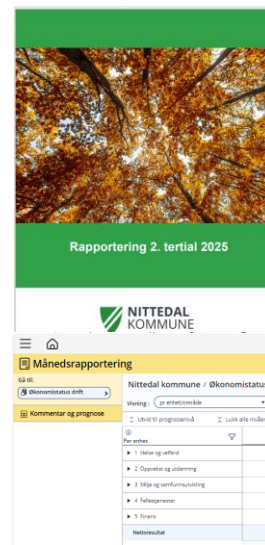
HVA
til lederne



HVORDAN
fra sektorene



HVOR
vi er på vei



HVA
vi fikk til og lærte



Nittedal vokser - heldigvis

Veksten blant barn og unge flater ut

- Gir et pusterom til å omstille tjenestene i oppvekst og utdanning
- Vi må endre måten vi leverer tjenestene på til **alle de ulike gruppene av barn og unge** som vi har.

Veksten blant de eldre er betydelig

- Krever en rask og omfattende omstilling av våre tjenester i helse og velferd
- Vi må endre måten vi leverer tjenester til **alle som mottar tjenester** fra helse og velferd



Vedtatt innovasjonsstrategi må prioriteres



- **MÅ** prioritere ressurser for å øke innovasjonstakten og sikre varige endringer i hvordan vi leverer tjenestene våre

Forsterker arbeidet med hovedutfordringene

Kommuneøkonomien blir strammere

Vi må involvere mer og samskape mer, og innbyggerne vil få økt medansvar

Konkurransen om arbeidskraften

Vi må forvente underdekning av arbeidskraft på flere områder og vi må løse oppgavene våre på nye måter

Høy endringstakt

Vi må bli flinkere til å utvikle kompetanse selv, og samarbeide med andre

Digitalisere raskere

Gir mulighet til bedre lokaldemokrati, bedre kvalitet i tjenestene, økt tilgjengelighet og økt selvbestemmelse for brukere og innbyggere

Vi skaper økonomisk bærekraft

Vi er fremtidsrettet og attraktiv

Vi er en lærende organisasjon som samarbeider

Vi endrer måten vi leverer tjenestene på

Tjenesteinnovasjon

Arbeide med tiltak og grep

Hensikt: – bremse kostnadsveksten og få til tjenesteinnovasjon!

- **Tiltak** – løpende justeringer for å **tilpasse oss** og **tjenestene**
 - **Alt som kan gjøres skal bli gjort**
- **Grep** – større endringer som vurderes politisk behandlet eller administrativt gjennomført
 - **Alle muligheter som sees må tas**

Arbeide oss gjennom 3 ulike grep

1. Produktivitet og effektivitet – gjøre de riktige tingene (p) og gjøre de riktige tingene riktig (e).

Behovet for styring av knappe ressurser

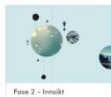
	Effektiv	Ueffektiv
Produktiv	Gjøre det riktige bra Riktige tjenester til lavest kostnad	Gjøre det gale bra Gale tjenester til lavest kostnad
Uproduktiv	Gjøre det gale riktig Riktige tjenester til høye kostnader	Gjøre det gale dårlig Gale tjenester til høye kostnader

Veikart for tjenesteinnovasjon

Veikart for tjenesteinnovasjon er en verktøykasse for deg som vil skape bedre tjenester for innbyggere i din kommune. Veikartet tar deg gjennom seks faser, fra behovet oppstår til ny praksis er satt i drift. Verktøyene du trenger presenteres i hver fase.



Fase 1 - Forankring



Fase 2 - Innsett



Fase 3 - Tjenesteutvikling

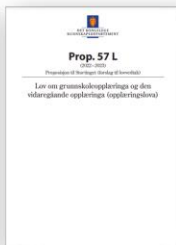
- Det handler om å **endre måten vi leverer tjenester** både internt og eksternt i Nittedal kommune.

Sektorene har samme oppdrag - og trenger tjenesteinnovasjon

Arbeide oss gjennom 3 ulike grep

2. Nivå/terskel

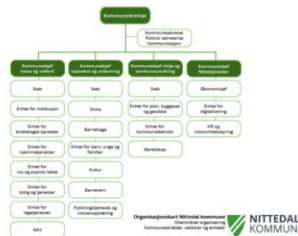
Det handler om å finne ut hvilket **nivå** skal vi ha på tjenestene i Nittedal kommune.



Arbeide oss gjennom 3 ulike grep

3. Struktur

Det handler om **hvordan** skal vi organisere tjenestene vi skal levere og **hvor** skal vi levere dem.



Finne mulighetsrommet

- Fortsatt høy effektivitet på mange av tjenestene våre
- Analyser viser at det er områder vi har et høyere utgiftsnivå enn andre
- Det gir oss et **mulighetsrom** å utforske nærmere gjennom dialog med andre kommuner og kunnskapsbaserte analyser av tjenestenivå og utgiftene våre
- Mulighetsrommet gir **handlingsrom** til å være en sterk samfunnsaktør i en kommune i vekst



**Vårt kollektive lederskap
gir et godt grunnlag for å finne
mulighetsrommet
og forsterke arbeidet med
LDO og tjenesteinnovasjon**



Hovedtallene i budsjettforslaget

der storby møter marka



Nøkkeltall

2 648 749



Totale driftsinntekter

2 572 370



Totale driftsutgifter

-12 579



Netto driftsresultat

26 050



Innbyggere i Nittedal pr.2.
kvartal 2025

1 400



ca. Politikere og ansatte i
Nittedal Kommune

Det økonomiske opplegget

- Statsbudsjettet fastsettes de økonomiske rammebetingelser for kommunene
- Frie inntekter øker med 3,2 mrd. kroner
- Oppgaveendringer og regelendringer
- Veksten i frie inntekter er beregnet til 4,2 % og skal dekke blant annet:
 - Pris- og lønnsvekst (3,5 %)
 - Renter og avdrag
 - Demografikostnader
 - Pensjonskostnader utover deflator



Prop. 1 S

(2025–2026)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

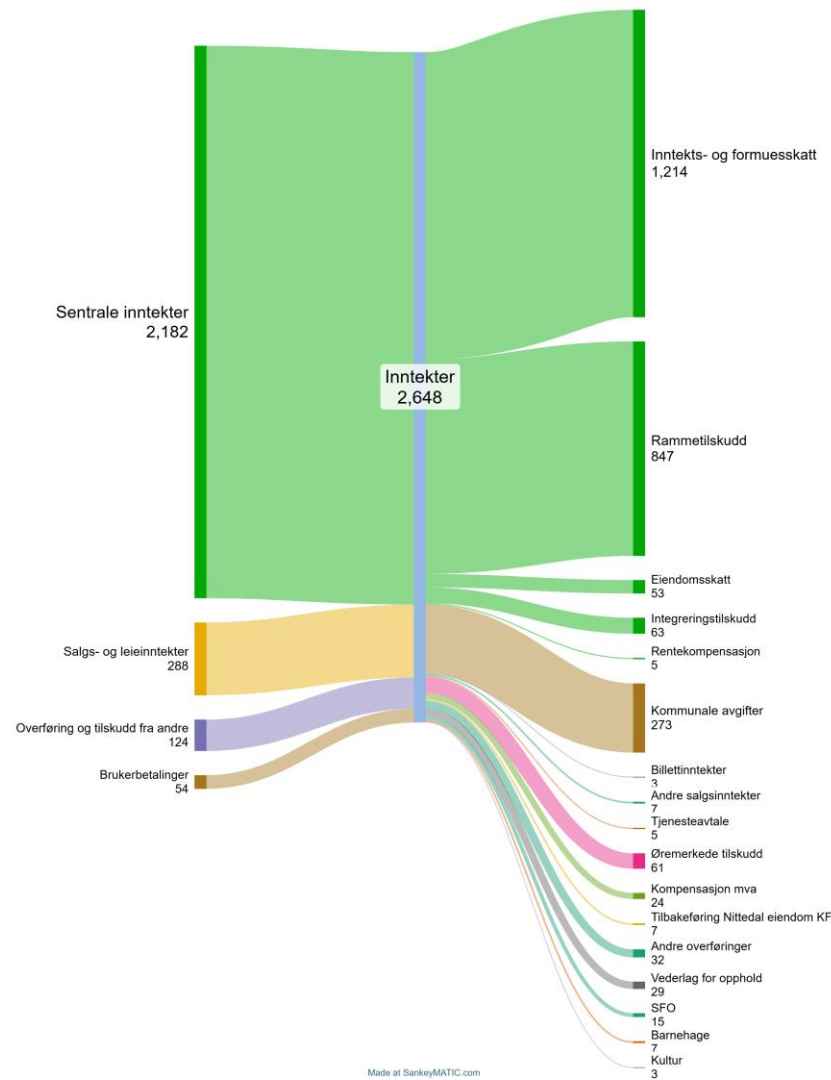
FOR BUDSJETTÅRET 2026

Statsbudsjettet



Inntekter

- Samlede inntekter i 2026 på 2,65 mrd. kroner
- Økning fra 2025 på 180 mill. kroner
- Skatteinntektene øker med 100 mill. kroner
- Rammetilskudd øker med 20 mill. kroner
- Gebyrer og andre inntekter øker med 60 mill. kroner



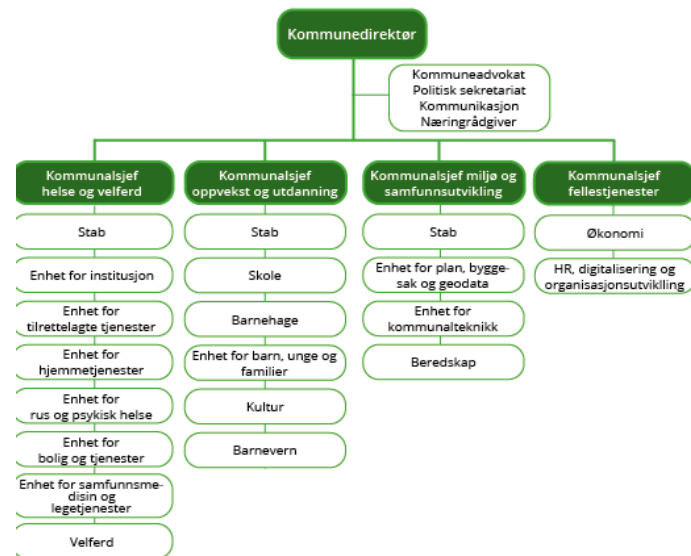
Gebyr selvkost



- Det er et eget kapittel i budsjettet som omtaler utvikling i gebyrene knyttet til selvkost
- Gebyrøkningen er ventet å bli høyere enn prisveksten i økonomiplanperioden
- Investeringer i kommunen og IKS'ene er noe av det som driver gebyret opp i 2026

Utgifter

- Organisert i fire sektorer, pluss finansområdet
- Utgifter i tjenesteområdene på 2,57 mrd. kroner
- Netto finansutgifter 100,8 mill. kroner



Kommunens tjenesteområder

- Sektorkapitlene:
 - Nøkkeltall
 - Organisering
 - Prioriteringer for å nå mål
 - Rammeoversikt
 - Beskrivelse av tiltak

Rammeoversikt

- Rammeoversikten viser opprinnelig budsjett og samlede justeringer av rammen
- Nye tiltak og innsparingstiltak beskrives tekstlig under tabellen
- En samlet liste over alle nye tiltak er i kapittelet Hovedtallene i budsjettforslaget

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Beskrivelse tiltak	Økonomiplan			
	2026	2027	2028	2029
Opprinnelig budsjett	128 051	128 051	128 051	128 051
Sum Tekniske justeringer	-443	1 246	1 246	1 076
Vedtak forrige periode				
Midler til gjennomføring av valg	-1 475	0	-1 475	0
Prosjektledelse	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Sum Vedtak forrige periode	-2 675	-1 200	-2 675	-1 200
Sum Budsjettendring i år	6 777	6 777	6 777	6 777
Sum Lønns- og prisvekst	1 527	1 527	1 527	1 527
Konsekvensjusteringer	5 185	8 350	6 875	8 180
Konsekvensjustert ramme	133 236	136 400	134 925	136 230
Politisk vedtak				
Fullfinansiering av stillinger	455	455	455	455
Sum Politisk vedtak	455	455	455	455
Nye tiltak				
Husleie nytt/endret areal	-351	-351	-351	-351
Nittedal Ung i jobb	500	500	500	500
Tjenesteinnovasjon og omstilling	3 600	3 600	3 600	3 600
Økte pensjonskostnader som følge av ny AFP og økt levealder	1 273	1 273	1 273	1 273
Sum Nye tiltak	5 022	5 022	5 022	5 022
Nye tiltak og realendringer	5 477	5 477	5 477	5 477
Ramme 2026-2029	138 713	141 877	140 402	141 707

Nye tiltak

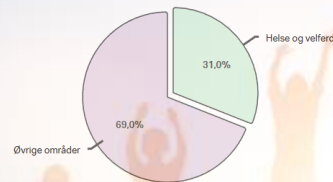
- Nye tiltak og innsparingstiltak summeres til 24,5 mill. kroner
- Oppgaveendringer fra statsbudsjettet er innarbeidet
- Oppfølging av vedtak fra kommunestyret:
 - Forsterket skoletilbud
 - Idrettsstøtte
 - Tjenesteinnovasjon og omstilling
- Styrking av sektorenes rammer
 - Økonomisk sosialhjelp NAV
 - Kompensasjon for tap av inntekter til ressurskrevende brukere



Helse og velferd

- Driftsbudsjett på 696 mill. kroner
- 535 årsverk
- Sum nye tiltak 20,7 mill. kroner

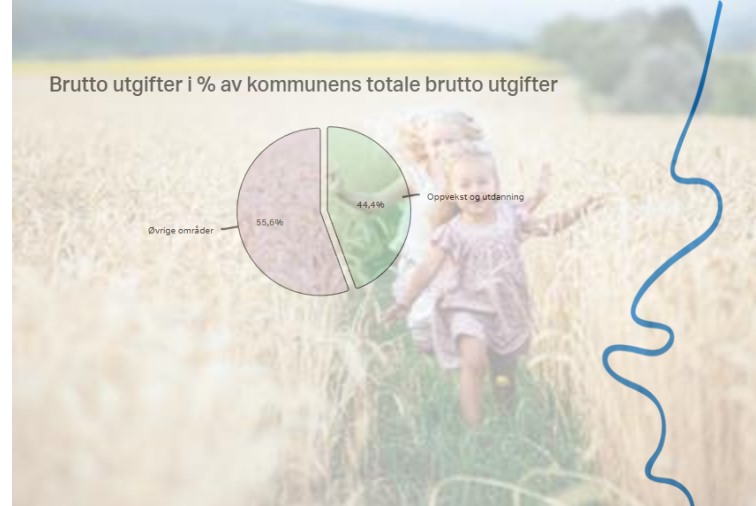
Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter



Leverer tjenester innenfor: Legetjenester, hjemmesykepleie og tjenester til hjemme boende, sykehjem, rehabilitering og forebyggende tjenester, frisklivsentrar, tjenester innen psykisk helse og rus, tildeling av kommunale boliger og boligsosiale tjenester, NAV, drift og tjenester av borettslag for psykisk utviklingshemmede, med mer.

Oppvekst og utvikling

- Driftsbudsjett på 1 079 mill. kroner
- 715 årsverk
- Sum nye tiltak -1,6 mill. kroner

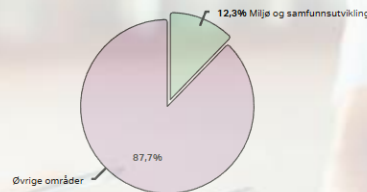


Skoletilbud for 3 446 elever, barnehagetilbud for 1 343 barnehagebarn. Helsetjenester for barn og unge fra før fødsel til etter videregående. Nødvendig hjelp og omsorg fra barnevernet. Kultur- og idrettsaktiviteter for innbyggerne og støtte til lag, foreninger og frivillige. Integrering og opplæring av flyktninger.

Miljø og samfunnsutvikling

- Brutto driftsutgifter på 306 mill. kroner
- En betydelig del av sektorens aktiviteter og tjenester er finansiert gjennom gebyrinntekter (selvkost)
- 56 årsverk
- Nye tiltak på 0,3 mill. kroner

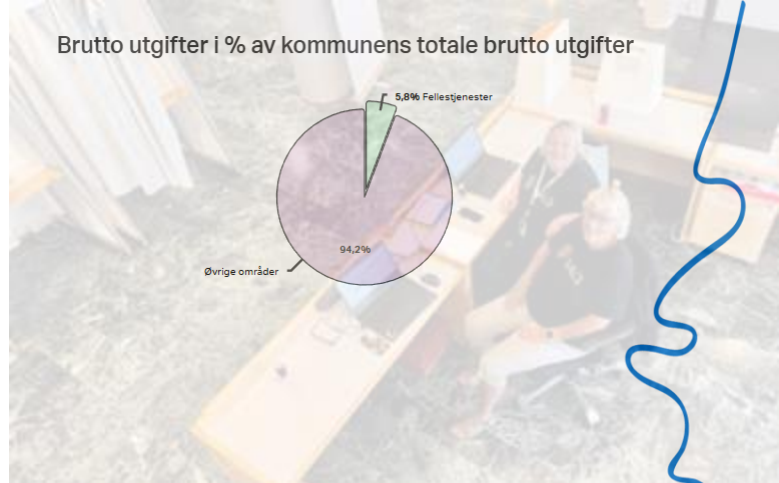
Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter



Sektoren har ansvar for samfunnssikkerhet og beredskap, miljø-, natur- og klimaforvaltning, samfunnsplanlegging, arealplanlegging, byggesaker, oppmåling, matrikkelføring, trafikksikkerhet, og utvikling, drift- og forvaltning av den kommunale tekniske infrastrukturen dvs. vei, vann og avløp.

Fellestjenester

- Driftsbudsjett på 139 mill. kroner
- 67 årsverk
- Sum nye tiltak 5,5 mill. kroner



Fellestjenester sin kjernevirksomhet er å yte gode interne tjenester til sektorene, til kommunens politiske- og administrative ledelse. Sektor fellestjenester har ansvar for innovasjon, digital drift og -transformasjon, dokumentforvaltning, ivareta og utvikle kommunens ansatte, økonomi og innkjøp.

Utfordringsbilde

- Sosiale tjenester i NAV
- Barnevern
- Betydelig vekst i hjemmetjenester
- Krevende tjenester innen rus/psykiatri
- Spesialpedagogiske tjenester og tilrettelegging i barnehager og skole
- Etterslep på veivedlikehold
- Prisøkning på flere tjenester som er høyere enn den generelle prisveksten
- Behov for store investeringer i løpet av den kommende 10-års perioden



Langsiktig økonomisk planlegging

Utvikling i økonomiplanperioden

Nye finansielle måltall

der storby møter marka



LØP

- Langsiktig Økonomisk Planlegging
- Ble introdusert i oppspillsaken 2026
- Utviklingsarbeid – Neste LØP kommer i oppspill-saken for 2027 (kommunestyret juni 2026)

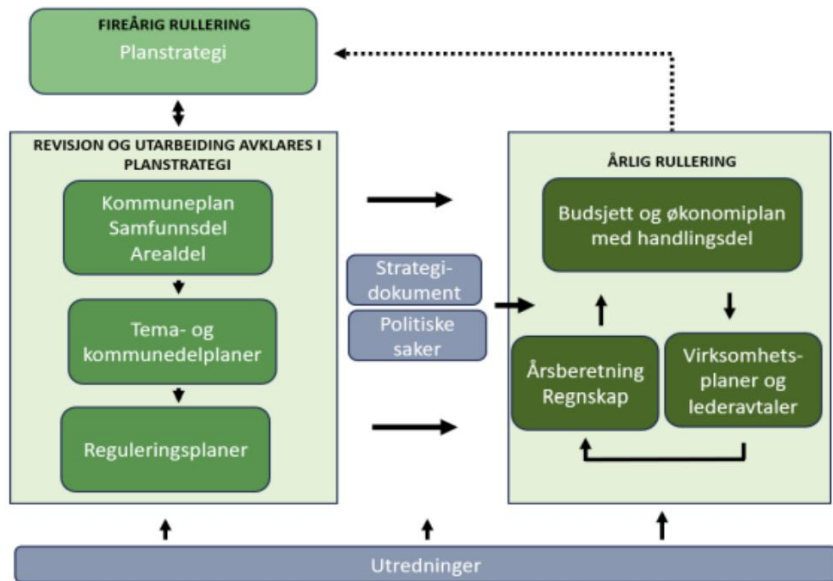
For første gang er LØP en integrert del av økonomiplanen

- Bygger på oppspillsaken – KST juni 2025
- LØP i økonomiplan 2026-2029
 - 10 års investeringsplanen
 - Konsekvenser for gjeld, renter og avdrag (finans)
- LØP i utvikling
 - Demografikostnader
 - 10 års inntektsprognoser basert på vår befolkningsvekst



LØP og den grønne tråden

- LØP er en del av kommunens helhetlige plansystem
- Sammenheng mellom kommuneplanens samfunnsmål og økonomiplanen

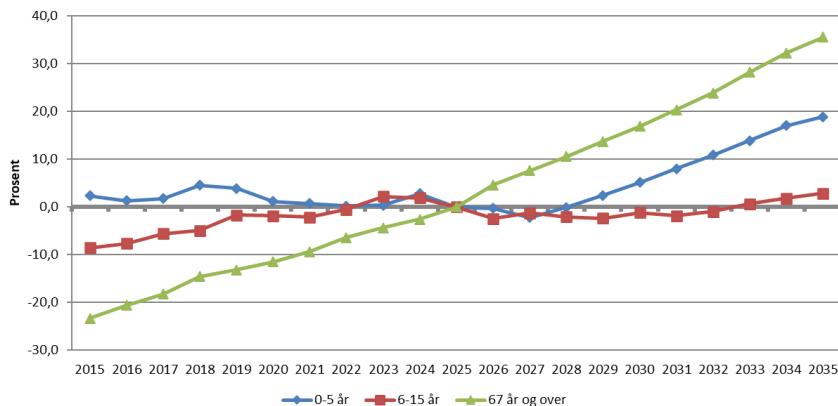


Hvorfor LØP

- Økende investeringsbehov: Skole, helse og omsorg, infrastruktur
- Demografiske endringer: Flere eldre, økt tjenestebehov
- Bedre beslutningsgrunnlag / tidlig varsling

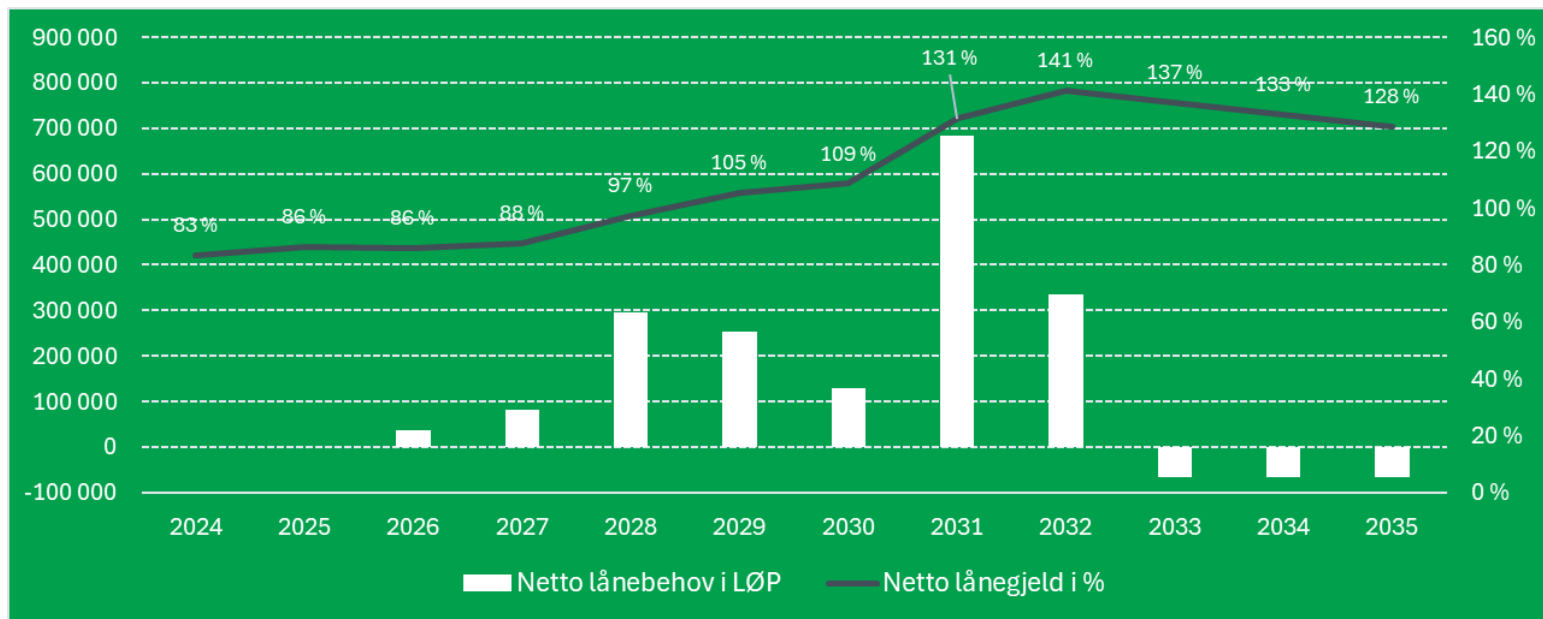
Utvikling folketall 0-5 år, 6-16 år og 67 år + i kommunen per 1.1

(2025 = 0, SSB MMMM-alternativ TBU metode / kommunens egen fremskriving)



Utvikling i gjeldsgrad

- Innsikt i gjeldsutvikling



Grunnlag for LØP

- Planbaserte investeringer: Skolebehov, brannstasjon, omsorgsboliger / boligtypeprogrammet
- Lånebehov i samsvar med 10 års investeringsplan
- Rentebane og økonomisk risiko
- Er et verktøy for å møte fremtidens utfordringer
- Bidra til økonomisk bærekraft og strategisk utvikling



Investeringer

- 10 års investeringsplaner
- Overførte investeringer er inkludert i investeringsplanen
- Tre investeringsoversikter: Kommunens investeringer, investerings knyttet til selvkost og eiendomsforetakets investeringer

Oversikt investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2026	2027	2028	2029
Investeringer i varige driftsmidler	223 291	87 750	198 600	237 300
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	3 900	3 900	3 900	3 900
Utlån av egne midler	56 040	93 546	195 400	121 800
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum finansieringsbehov	283 231	185 196	397 900	363 000

Investeringer 2026 er bindene - de andre årene er planlegging

- Første året i økonomiplanen er bindene
- Årene 2027-2035 er planleggingsår og kan justeres årlig
- Investeringsplanen må være realistisk og de første fire årene må bære i balanse
- Fleksibilitet til å tilpasse seg endringer/politiske vedtak
- Behov for langsiktig planlegging gjennom LØP



Investeringer 2026

- Svartkruttveien boliger
- Helseteknologi
- Kjøp av moduler Bjertnes barnehage
- VA på langs
- Vann- og avløpsinvesteringer
- Prosjektering av investeringer
 - Døli omsorgsboliger
 - Brannstasjon Kjøl
 - Plan for sentrum



Investeringer 2027 - 2035

- Boligtypeprogrammet
- Skolebehov Rotnes
- Teknisk infrastruktur (Sentrum og Varingskollen)
- Rehabilitering av bygg
- Vann- og avløpsinvesteringer
- 10-års planen viser et høyt investeringsbehov.



Økonomisk utvikling i perioden

- Våre viktigste styringsdata / måltall
- Netto driftsresultat, netto lånegjeld og disposisjonsfond

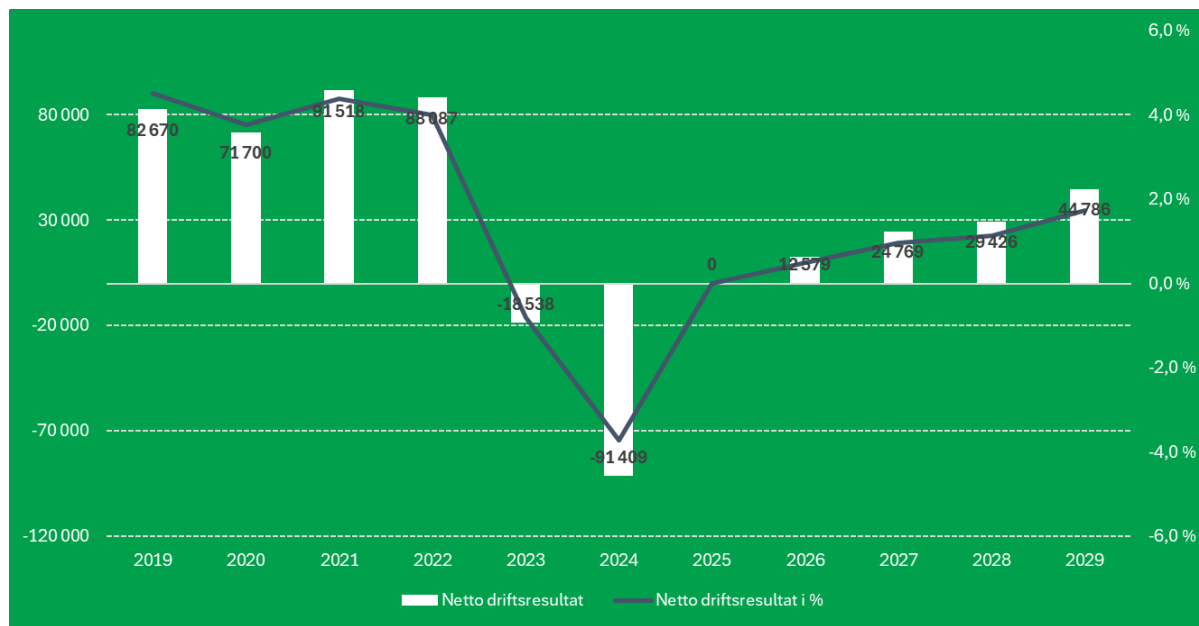
Netto driftsresultat

- Differansen mellom driftsinntekter og driftsutgifter
- Inkluderer renter og avdrag
- Utrykk for balansen i løpende drift
- Et positivt NRD gir økonomisk handlingsrom og styrker egenkapitalen



Netto driftsresultat

- Utviklingen på netto driftsresultat og prognose



Netto driftsresultat

- Måles i prosent av driftsinntektene
- Budsjettert NDR i 2026 er 0,5 %,
- Gradvis forbedring av NDR i planperioden
- Økt skatteinngang og rammetilskudd gir inntektsvekst
- Demografiutgifter og tjenestebehov gir kostnadspress
- Fortsatt lederdrevet omstilling og satsing på tjenesteinovasjon og digitalisering
- Prioritering av midler til omstilling fremfor ordinær drift



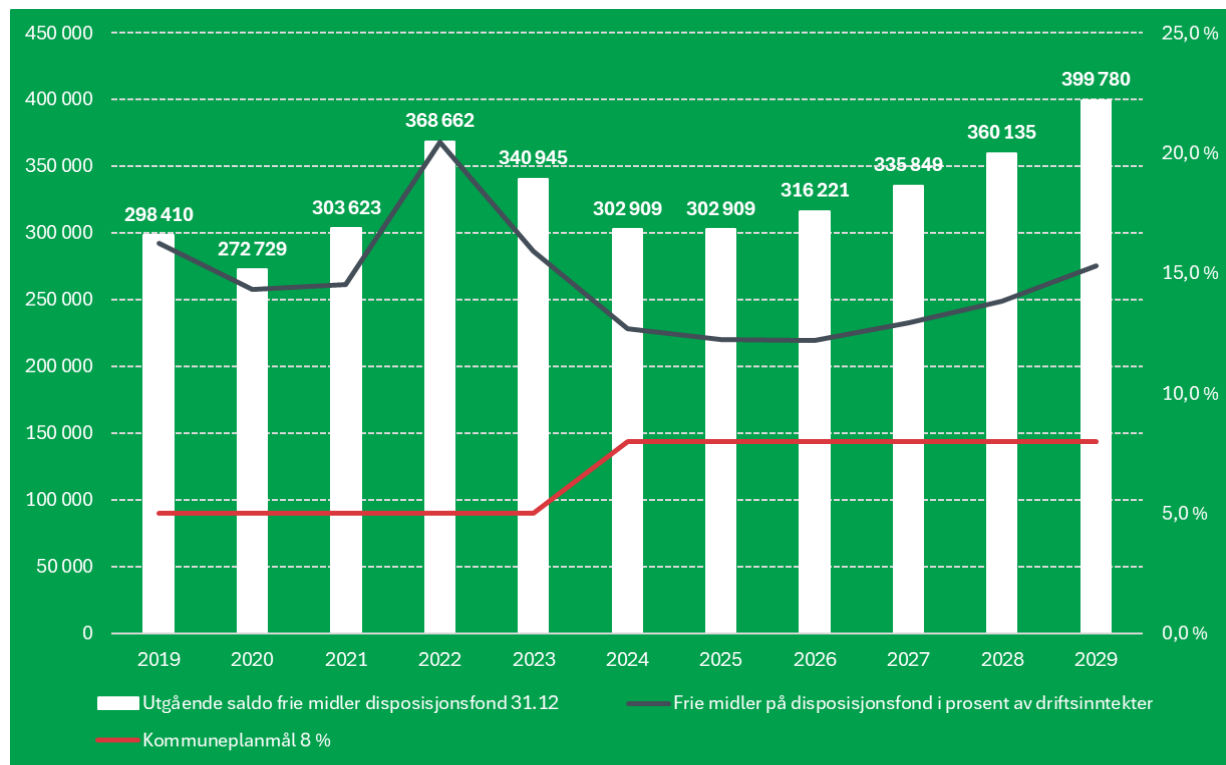
Disposisjonsfond

- Måles i prosent av driftsinntektene
- Disposisjonsfond er kommunens frie, oppsparte midler
- Kan brukes til drift og investering
- Fondet gir en buffer og handlingsrom



Disposisjonsfond

- Utvikling disposisjonsfond og prognose



Disposisjonsfond

- Ble brukt til å dekke underskudd i 2024
- Fondet er nå på 303 millioner kroner
- Ingen budsjettert bruk av fondet i perioden
- Er budsjettert til 12,2 %
- Fondets rolle i lederdrevet omstilling:
 - Bruk av fond vurderes til engangstiltak for å gi kraft og fart i LDO
 - Midler kan brukes for å dekke pukkekostnader som støtter innovasjon og tjenesteutvikling



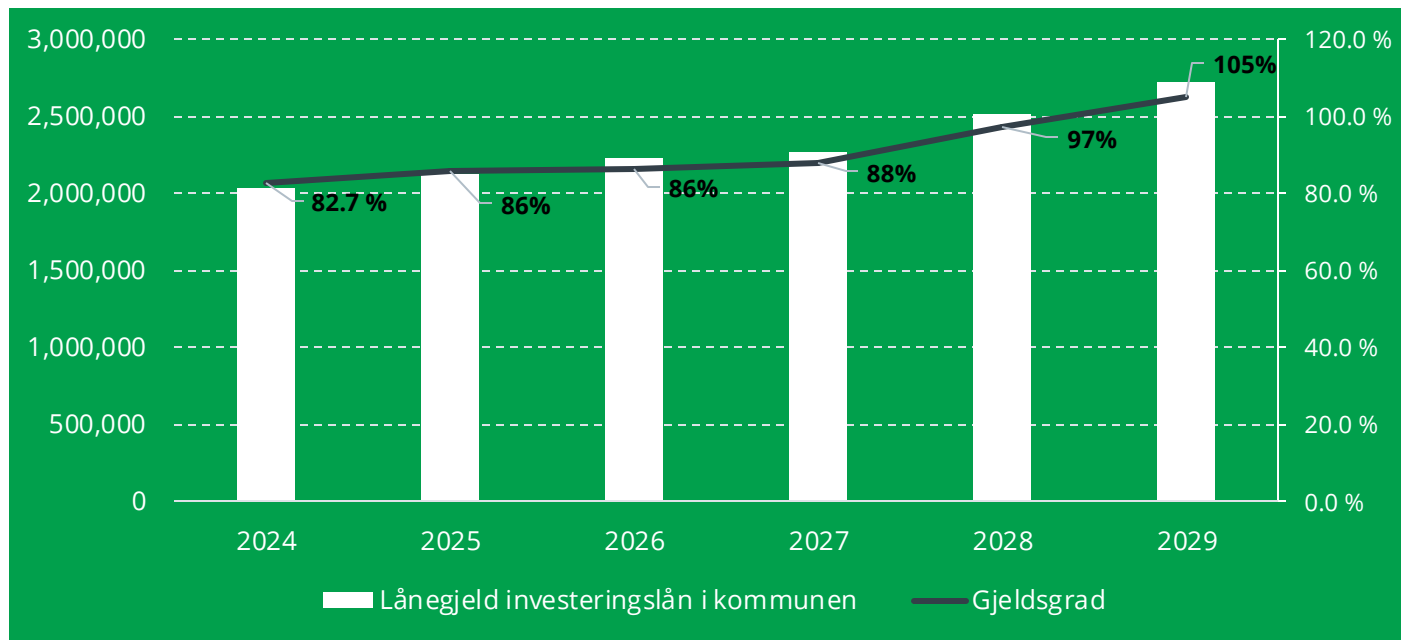
Gjeldsutvikling

- Netto gjeldsgrad måles i prosent av driftsinntektene
- Stabil gjeld frem til 2024, økning grunnet VA-investeringer
- Kommunen står foran store investeringer – som vil gi økt gjeld
- Gir økte finanskostnader i drift, renter og avdrag.



Lånegjeld

- Utvikling lånegjeld og prognose



Gjeldsutvikling

- LØP gir oversikt over gjeldsutvikling og investeringsbehov
- Erfaringer fra nabokommuner viser at høy gjeld kan være nødvendig – men må håndteres ansvarlig
- Vi må prioritere investeringer og vurdere finansieringsmodeller



Nye økonomiske måltall

- Det foreslås nye økonomiske måltall
- Netto driftsresultat, netto lånegjeld og disposisjonsfond
- Det foreslås et nytt måltall for gjeld

Måltall for netto driftsresultat

- Gjeldende måltall er **2,5 %** av driftsinntektene
- Nytt måltall foreslås til **1,75 %** av driftsinntektene
 - Måltallet er mer realistisk for en kommune i omstilling
 - Bedre balanse mellom ambisjoner og realisme
 - Gir fortsatt rom for investeringer og økonomisk robusthet
 - Midler prioriteres til omstilling og innovasjon
 - Fond brukes ikke til ordinær drift



Måltall for disposisjonsfond

- Gjeldende måltall er **8 %** av driftsinntektene
- Nytt måltall foreslås til **10 %** av driftsinntektene
 - Målet er å sikre en grunnleggende buffer mot uforutsette hendelser
 - Økende økonomisk risiko og investeringspress
 - Høyere fond gir trygghet ved uforutsette kostnader.



Måltall for netto lånegjeld

- Gjeldende måltall er **75 %** av driftsinntektene
- Nytt måltall foreslås til **105 %** av driftsinntektene
 - Generell anbefaling fra KS er 85 %
 - Vanskelig å opprettholde for kommuner med høyt investeringsbehov
 - Nytt måltall er tilpasser Nittedal som vekstkommune
 - Investeringsbehov i skole, omsorg og infrastruktur
 - Gir rom for nødvendige investeringer uten å svekke tjenestetilbudet

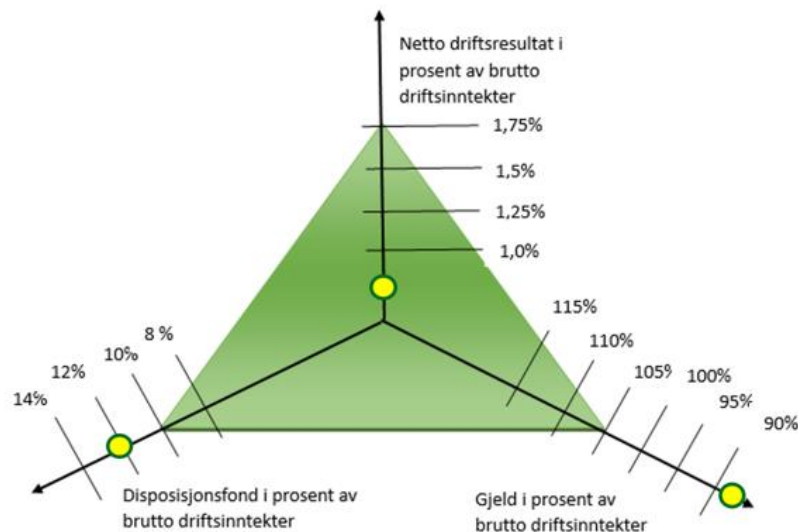


Måltall for netto renteeksponert gjeld

- Nytt måltall foreslås til **70 %** av driftsinntektene
- Netto renteeksponert gjeld i dag er 56 %
- Den delen av kommunens gjeld som medfører rentekostnader
- Ekskluderer gjeld knyttet til selvkostområder
 - Måltallet gir innsikt i kommunens økonomiske sårbarhet i forhold til finanskostnader.
 - Økende rentekostnader har gjort dette til en viktig indikator
 - Bedre tilpasset kommunens faktiske økonomiske belastning



KØB – kommunal økonomisk bærekraft



	Forslag nye måltall	Budsjett 2026
Netto driftsresultat	1,75 %	0,5 %
Netto lånegjeld	105 %	86 %
Disposisjonsfond	10 %	12,2 %

Veien videre med spørsmål og svar:

Mandag 3. nov
Budsjett- og dialogkonferanse
Åpnes for budsjett-spørsmål i
Framsikt

Frist for spørsmål er
onsdag 26. nov

Alle spørsmål og svar er åpne
og ligger i det digitale
budsjettet på hjemmesiden



der storby møter marka



Takk for oss! Adelheid, Lars og Eirik